

JUSTIITSMINISTEERIUM

Riigikohus
info@riigikohus.ee
Lossi 17
50093 Tartu

Teie 05.01.2022
Meie 05.01.2022 nr 7-1/87

Üleskutse arvamuse avaldamiseks piiriülese õiguslase koostöö digitaliseerimise eelnõude osas

Pöördume teie poole üleskutsega avaldada arvamust Euroopa Komisjoni 1. detsembril 2021 avaldatud piiriülese õiguslase koostöö digitaliseerimise eelnõude kohta (algatusega seotud dokumendid ja täiendav info kättesaadavad [siin](#)).

Algatus hõlmab kahte eelnõud: **määrust**, mis reguleerib ELi piiriülese õiguslase koostöö digitaliseerimist ning tsiviil-, kaubandus- ja kriminaalasjade õiguskaitse kättesaadavust ning **direktiivi**, millega viiakse erinevad tsiviil-, kaubandus- ja kriminaalasjade õigusaktid vastavusse eelnimetatud määrusega.

Täpsemalt on määrusega kavas:

- võimaldada piiriülestes asjades menetluse pooltel elektroonilisel teel suhelda kohtute või teiste pädevate asutustega või algatada elektroonilisel teel kohtumenetlus teises liikmesriigis asuva poole vastu;
- hõlbustada videokonverentsi või muu sidetehnoloogia kasutamist suulisel ärakuulamisel piiriülestes tsiviil-, kaubandus- ja kriminaalasjades;
- tagada elektrooniliste sidevahendite kättesaadavus ja kasutamine piiriüleste juhtumite puhul liikmesriikide kohtute ja muude pädevate asutuste vahelises kommunikatsioonis, võimaldamaks edastada taotlusi, dokumente ja andmeid turvaliselt digitaalsel kujul;
- tagada, et dokumendid ei kaotaks oma õiguslikku tähendust üksnes oma elektroonilise vormi tõttu (sekkumata seejuures kohtute pädevusse otsustada dokumentide kehtivuse, vastuvõetavuse ja tõendusväärtuse üle siseriikliku õiguse alusel);
- tagada elektrooniliste allkirjade ja -pitserite kehtivus ja tunnustamine piiriülese õiguslase koostöö ja õiguskaitse kättesaadavuse raames;
- võimaldada piiriülese mõjuga tsiviil- ja kaubandusasjades tasuda pooltel riigilõive elektrooniliselt.

Kohtute ja teiste pädevate asutuste jaoks muutub asutustevahelises suhtluses piiriüleste asjade puhul digitaalsete sidekanalite kasutamine vaikevalikuks, millest võib kõrvale kalduda piiratud juhtudel. Tõhusa elektroonilise suhtluse korraldamiseks luuakse spetsiaalne ja turvaline detsentraliseeritud IT-süsteem. See süsteem koosneb liikmesriikide ning EL organite IT-süsteemidest, mis ühendatakse omavahel koostalitlusvõimeliste juurdepääsupunktide kaudu (tuginedes [e-CODEXile](#)). Kui liikmesriikidel ei ole olemasolevaid riiklikke IT-süsteeme, on neil võimalus kasutada tasuta Komisjoni väljatöötatud lahendust.

Üksikisikud, ettevõtted ja organisatsioonid või nende esindajad saavad määruse jõustumisel endiselt kasutada riiklikke IT-portaale kohtumenetlust puudutavaks elektrooniliseks teabevahetuseks, sh piiriüleste asjade puhul (st Eestis säilib võimalus kasutada avalikku e-toimikut). Paralleelselt töötab Komisjon aga välja Euroopa juurdepääsupunkti, mis hakkab asuma [Euroopa e-õiguskeskkonna portaalis](#). Iga isik saab sinna sisse logida, luua konto ja esitada avaldusi, nõudeid, taotlusi ja

standardiseeritud vorme liikmesriikide õigusasutustele. Euroopa juurdepääsupunkti kasutamine on tasuta. Eelnõude tulemusel säilib samas menetlusosaliste õigus kasutada kohtute ja ametiasutustega suhtlemisel ka muid kui elektroonilisi sidevahendeid.

Kõnesolevate eelnõudega viiakse ellu Euroopa Komisjoni 2020. aasta detsembri [teatises](#) esitatud eesmärk ELi õigussüsteemide ajakohastamiseks, sh edendamaks digiteerimist nii riiklikul kui ka ELi tasandil.

Palume teil seisukohtade kujundamisel silmas pidada, et Euroopa Komisjoni esitatud eelnõud võivad institutsioonide vaheliste läbirääkimiste tulemusel muutuda ning Eestil, nagu ka teistel liikmesriikidel, on võimalus eelnõu sisu läbirääkimiste käigus mõjutada. Seega palume teil võimalusel arvamuse avaldamisel peegeldada nii seda, mis on eelnõus asjakohane ja peaks säilima, kui ka seda, mida tuleks kõneluste käigus täiendavalt adresseerida.

Teie arvamusi ja ettepanekuid Eesti seisukohtade kujundamiseks ootame hiljemalt **24. jaanuariks**. Palume need saata aadressile info@just.ee. Küsimuste korral kirjutage palun aadressil henrik.trasberg@just.ee.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heddi Lutterus
Asekantsler

Lisad (inglise keeles):

1. Piiriülese õiguslase koostöö digitaliseerimise määruse ja direktiivi tekst
2. Määruse lisa
3. Eelnõude juurde kuuluv mõjuhinnang

Lisaadressaadid:

Harju Maakohus Tallinna kohtumaja
Pärnu Maakohus
Tartu Maakohus
Viru Maakohus
Tallinna Ringkonnakohus
Tartu Ringkonnakohus
Õiguskantsleri Kantselei
Riigiprokuratuur
Eesti Advokatuur
Tartu Ülikooli õigusteaduskond
Tallinna Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituut
TalTech õiguse instituut
Registrite ja Infosüsteemide Keskus
Andmekaitse Inspeksioon
Notarite Koda
Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda

Henrik Trasberg 5200197
Henrik.Trasberg@just.ee